

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie

**Úloha cizinecké policie v migrační
politice ČR**

Bakalářská práce

Obor studia: Migrační studia

Autor práce:

Petr Hradílek

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Daniel Topinka, Ph.D.

Přerov, 2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Úloha cizinecké policie v migrační politice ČR“ vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

V Přerově dne.

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. PhDr. Danielu Topinkovi, Ph.D. za odborné vedení, poskytnutí cenných rad a připomínek. Dále bych chtěl poděkovat mé ženě Mgr, Nele Blatákové za trpělivost a pomoc při studiu a mým nadřízeným za vstřícný přístup.

Anotace

Jméno a příjmení:	Petr Hradílek
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Migrační studia
Obor obhajoby práce:	Kulturní antropologie
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Daniel Topinka, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Úloha cizinecké policie v migrační politice ČR
Anotace práce:	V oblasti výkonu migrační politiky v České republice působí celá řada aktérů – neziskových i státních. Jednou z významných složek státu je Cizinecká policie, specializovaný útvar Policie České republiky. Zabývá se úkoly, které souvisí s nelegálním pobytem cizinců na území státu, uplatňuje represivní

	<p>opatření v souvislosti s pobytem cizinců. Cílem práce je přehledně a systematicky rozvést historii, strukturu a pozici cizinecké policie, dále úkony, které provádí v oblasti výkonu migrační politiky, vztah k ostatním aktérům a represivní úlohu. Cílem je zpracovat přehledovou popisnou práci, která uvede o působení Cizinecké policie základní fakta a informace a objasní její roli a pozici v oblasti řízení migrace. Bude doplněna o základní data za ČR v oblasti jejího působení.</p>
Klíčová slova:	Cizinecká policie, migrace
Title of Thesis:	The role of the foreign police in a migration policy in the Czech Republic
Annotation:	<p>There are a number of actors involved in the implementation of migration policy in the Czech Republic - non-profit and state. One of the important components of the state is the Alien Police, a specialized unit of the Police of the Czech Republic. It deals with tasks related to the illegal stay of foreigners in the territory of the state, and applies repressive measures in connection with</p>

	<p>the stay of foreigners. The aim of the thesis is to clearly and systematically develop the history, structure and position of the foreign police, as well as the acts it performs in the field of migration policy, its relationship with other actors and its repressive role. The aim is to prepare an overview descriptive work, which will present the basic facts and information about the activities of the Aliens Police and clarify its role and position in the field of migration management. It will be supplemented with basic data for the Czech Republic in the area of its operation.</p>
Keywords:	Foreign police, migration
Názvy příloh vázaných v práci:	
Počet literatury a zdrojů:	20
Rozsah práce:	59 stran 75 655 znaků

ÚVOD.....	8
1. MIGRACE.....	10
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY.....	10
1.2 MIGRAČNÍ A INTEGRAČNÍ POLITIKA.....	14
1.3 ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ UKAZATELE O MIGRACI.....	19
2. POLICIE ČR A CIZINECKÁ POLICIE.....	27
2.1 STRUKTURA POLICIE ČR.....	27
2.2 CIZINECKÁ POLICIE.....	28
2.3. HISTORIE.....	29
2.4 STRUKTURA.....	30
2.5 JEDNOTLIVÉ ÚTVARY CIZINECKÉ POLICIE.....	30
3. ÚLOHA CIZINECKÉ POLICIE V MIGRACI.....	33
3.1 MIGRACE A ÚLOHA JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ CIZINECKÉ POLICIE.....	33
ZÁVĚR.....	51
SEZNAM ZDROJŮ.....	54
SEZNAM ZKRATEK.....	57
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A SCHÉMÁT.....	58
SEZNAM TABULEK.....	59

Úvod

Migrace je v posledních několika letech jedním z nejvíce diskutovaných témat, která hýbou naší společností. Nebýt pandemie koronaviru, bylo by to snad téma číslo jedna. Migrace není v dějinách lidstva ničím novým, ale naprosto přirozeným jevem, který je ovlivňován mnoha faktory, ať už socioekonomickými, tak i geografickými nebo politickými. Migrace na území dnešní České republiky byla v minulosti striktně řízena státním aparátem, a to v období po druhé světové válce až po rok 1989, kdy došlo k uvolnění státních hranic a tak se zvýšil objem migračních toků na území České republiky, tehdy jsme se stali nejen tranzitní, ale i cílovou zemí pro migrující osoby ze zemí bývalého Sovětského svazu a asijských zemí.

Migrace, pokud je efektivně řízená státem tak, aby ve své legální formě byla co nejpřínosnější, vyžaduje integraci migrantů do společnosti, na trh práce a do dalších oblastí stávajícího obyvatelstva, což má vysoce pozitivní potenciál pro stát a společnost. Znamená naplnění trhu práce, kdy zahraniční dělníci obsazují pracovní místa, která se dlouhodobě nedařilo obsadit, dochází ke zvýšení objemu výroby a následně ke zvýšení hrubého domácího produktu. Migrace je také často zmiňována v souvislosti s demografickým úbytkem obyvatelstva, cizinci migrující na území České republiky výrazně napomáhají s demografickým poklesem počtu obyvatelstva.

V otázkách migrace však nejsou jen viditelné pozitivní dopady, v západních zemích Evropy můžeme najít mnoho příkladů, kde stát při integraci výrazně pochybil, a z těchto chyb by se měla Česká republika při stanovování své migrační politiky poučit a nastavit jasná a přehledná

pravidla, která musí příchozí respektovat, pokud chtějí na území České republiky získat některé z povolení k pobytu.

V oblasti výkonu migrační politiky v České republice působí celá řada aktérů – neziskových i státních a samosprávních. Jednou z významných složek státu je Cizinecká policie, specializovaný útvar Policie České republiky. Zabývá se úkoly, které souvisí s nelegálním pobytem cizinců na území státu, uplatňuje represivní opatření v souvislosti s pobytem cizinců. Cílem práce je přehledně a systematicky rozvést historii, strukturu a pozici cizinecké policie, dále úkony, které provádí v oblasti výkonu migrační politiky, vztah k ostatním aktérům a represivní úlohu. Cílem je zpracovat přehledovou popisnou práci, která uvede o působení Cizinecké policie základní fakta a informace a objasní její roli a pozici v oblasti řízení migrace. Bude doplněna o základní data za ČR v oblasti jejího působení.

Otázka úlohy Cizinecké policie při procesu migrace na území České republiky mě zajímá z osobního i profesního hlediska, jsem třináctým rokem příslušníkem Policie ČR.

1. Migrace

1.1 Základní pojmy

1.1.1 Historie migrace v České republice

Migraci obyvatelstva v historii České republiky lze v podstatě rozdělit do tří období zvýšených pohybů lidí, první z nich nastala po první světové válce, kdy došlo k vyliďňování venkova zapříčiněného industrializací a urbanizací. Také docházelo k vysoké zahraniční emigraci, která v letech 1920-1937 dosáhla zhruba 180 000 obyvatel, cílové země byly tehdy především USA, Francie a Německo (Kučera,1994). K největší migraci došlo v letech 1946-1947, kdy se do Česka vrátilo až 100 000 lidí (Kučera 1994) a bylo odsunuto až 3 000 000 osob německé národnosti. Vnitřní stěhování bylo především dáno dosídlením pohraničních oblastí, kam se z vnitrozemí navrátilo nebo nově přestěhovalo už do května 1947 více než 1,1 milionu osob a ze Slovenska dalších 116 tisíc osob (Kučera 1994, str. 141). Po únorovém převzetí moci Komunistickou stranou z našeho území odešlo až 40 000 osob, kdy většina z nich považovala svůj odchod za dočasný, v roce 1952 byla kolem našich hranic vybudována tzv. „železná opona“ což další emigraci velmi ztížilo. (NAVARA, ALBRECHT 2010. s. 51–55). Za dobu vlády komunistické strany odešlo ze země více než 550 tisíc občanů. (An overview of the migration policies and trends Czech republic). Třetí velkou migrací prošla Česká republika po roce 1989, kdy v prvních pěti letech, tedy do roku 1994 se vrátilo v rámci tzv. „reemigrace“ zhruba 35 000 lidí, což v porovnání s počtem emigrujících (podle UNHCR až 250 000) v letech 1969-1989 není příliš vysoké číslo (Vaculík 2002)

1.1.2 Terminologie

V této části práce popíšu a vysvětlím nedůležitější pojmy, se kterými budu v textu pracovat, tak, aby z jednotlivých kapitol byl zcela jasný jejich obsah.

Migrace - přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje. Migrace může být krátkodobá, dlouhodobá, trvalá i opakovaná (cirkulární). (MVČR ČR, (2021), Slovníček pojmů)

Cizinec - dle zákona o pobytu cizinců se cizincem rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie. (zákon 326/1999, § 1, odstavec 2);

Imigrace - změna místa pobytu směrem na území jiného než domovského státu; imigrace je procesem, při němž se na území států usídlují cizinci (viz. Definice cizince) (MVČR ČR, (2021), Slovníček pojmů)

Imigrant - cizinec, přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru (MVČR ČR, (2021), Slovníček pojmů)

Integrace cizinců - proces postupného začleňování imigrantů do struktur a vazeb společnosti domácího obyvatelstva. Jedná se o komplexní jev, který je přirozeným důsledkem migrace a který má své politické, právní, ekonomické, sociální, kulturní, psychologické a náboženské aspekty

Legální migrace - proces řízeného, státem kontrolovaného přistěhovalectví. ČR může imigraci regulovat prostřednictvím vízové praxe a prostřednictvím pobytových oprávnění. Obecně souvisí s pracovní migrací, v rámci které ČR

prostřednictvím regulovaného přijímání cizinců uspokojuje potřeby domácího pracovního trhu. ČR může kontrolovat, v mezích evropského práva, pracovní migraci na svém území, vč. stanovení národních kvót. Dalšími typy legální migrace může být např. migrace za účelem studia nebo sloučení rodiny

Nelegální migrace - v obecné rovině se jedná o migraci, která probíhá bez kontroly a řízení ze strany cílových zemí. Cizinci vstupují do cílových zemí, či v nich pobývají, bez řádného oprávnění (vízum, pobytové oprávnění). Zákon o pobytu cizinců, tedy z.č. 326/1999 Sb. Definuje dva druhy nelegální migrace, a to porušení podmínek, za kterých bylo uděleno povolení k pobytu, tyto jsou vyjmenovány v Hlavě desáté z.č. 326/1999 Sb, a dále nelegální vstup na území ČR.

Nelegální migrant - cizinec, který vstupuje na území ČR bez platného oprávnění, nebo v ČR bez platného oprávnění pobývá. Důvody jeho vstupu na území mohou být rozdílné.

Vyhoštění - trest podle českého trestního zákoníku (§ 80 zákona č.40/2009 Sb.), který může postihnout pouze cizince. Vztahuje se vždy na celé území České republiky a jeho účelem je zabránit pachateli v páčání další trestné činnosti na tomto území, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem. Trest vyhoštění je možné uložit samostatně nebo vedle jiného trestu. Uložit jej lze buď na dobu určitou od jednoho roku do deseti let, po jejímž uplynutí se odsouzený může opět do České republiky vrátit, anebo na dobu neurčitou, tedy natrvalo. Při rozhodování o délce trvání trestu soud přihlíží k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, možnostem nápravy a poměrům pachatele a ke stupni ohrožení bezpečnosti lidí, majetku nebo jiného obecného zájmu;

Správní vyhoštění: situace, kdy forma zákazu nemusí mít povahu trestu. Správní vyhoštění nedobrovolně ukončuje pobyt cizince na území České republiky a zároveň stanovuje dobu, po kterou bez splnění zákonem výslovně stanovených podmínek nesmí cizinec na území České republiky vstoupit. To může postihnout pouze cizince, protože pro české občany platí bezvýjimečná ústavní zásada svobodného vstupu na území státu a nemožnosti je k opuštění vlasti nutit.

1.1.3 Současná migrace v České republice

Ministerstvo vnitra vydalo čtvrtletní zprávu o situaci v oblasti migrace v ČR a na migračních trasách do EU, spolu se statistickou přílohou. Zpráva obsahuje statistiky cizinců legálně pobývajících v ČR, data týkající se mezinárodní ochrany a informace o počtech osob migrujících v rámci tří hlavních migračních tras do EU- východní, centrální a západní středomořské trasy.

Situace v oblasti migrace v ČR má zvyšující se trend. Počet cizinců v ČR dlouhodobě stoupá, k 30. červnu 2021 bylo na území ČR registrováno 668 238 osob cizí státní příslušnosti. Nejvíce jich pochází z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu. O mezinárodní ochranu v České republice v roce 2021 požádalo 577 osob, což je ve srovnání se stejným obdobím roku 2020, které bylo výrazněji ovlivněno pandemií covid-19, o 33 % více. Rostly i počty cizinců, kteří na území ČR vstoupili či pobývali nelegálně, v prvním pololetí 2021 jich bylo zjištěno 5 430. Na nelegální migraci se podíleli státní příslušníci 103 států, z toho nejvíce občané Ukrajiny (3088), Moldavska (778), Afghánistánu (364) a Gruzie (159). (MVČR ČR, (2021), Čtvrtletní zpráva o migraci za 2. čtvrtletí 2021)

Co se týče hlavních migračních tras do Evropy, od počátku roku 2021 přicestovalo nelegálně celkem 39 203 osob. Tlak na Řecko v rámci východní středomořské trasy je v porovnání s předchozími lety velmi nízký. Situace zůstává klidná a stabilní i v dalších zemích balkánské trasy. Zvýšil se počet nově příchozích migrantů na centrální středomořské trase do Itálie, oproti prvnímu čtvrtletí se zdvojnásobil. Naopak výrazně méně osob v letošním roce připlouvá na Maltu. Počet migrantů, kteří nelegálně přicestovali do Španělska po západní středomořské trase, byl ve druhém čtvrtletí roku 2021 na podobné úrovni jako ve čtvrtletí prvním. Přibližně polovina příjezdů končí na Kanárských ostrovech, na které letos míří dvakrát více osob než v loňském roce. (MVČR ČR, (2021), Čtvrtletní zpráva o migraci za 2. čtvrtletí 2021)

1.2 Migrační a integrační politika

V této kapitole popíšu migrační a integrační politiku České republiky, její cíle a orgány, které se touto problematikou zabývají.

1.2.1 Migrační a azylová politika České republiky

Ministerstvo vnitra je gestorem za problematiku mezinárodní migrace a mezinárodní ochrany v České republice, a to jak na úrovni legislativně-koncepční, analytické, tak i realizační. V rámci Ministerstva vnitra za tuto oblast zodpovídá odbor azylové a migrační politiky (OAMP). Odbor azylové a migrační politiky (OAMP) byl ustanoven na Ministerstvu vnitra v roce 2000 sloučením odboru pro uprchlíky a odboru pro imigraci a ochranu státních hranic. Česká republika klade v souladu se Zásadami migrační strategie České republiky důraz na bezpečnostní aspekty migrace, které představují průřezový element Strategie migrační politiky ČR. Tato strategie

musí vést k posilování pozitivních aspektů migrace a k co nejúčelnějšímu potírání negativních jevů a s migrací spojených rizik. Mezi prioritní tematické okruhy v této oblasti patří integrace cizinců, nelegální migrace a návratová politika, mezinárodní ochrana, vnější dimenze migrace (včetně podpůrných projevů humanitárního nebo asistenčního charakteru), volný pohyb osob v rámci Evropské unie, schengenská spolupráce, ochrana hranic, legální migrace a provázanost se společnými politikami Evropské unie. K největšímu rozšíření odboru azylové a migrační politiky došlo v letech 2009 a 2011, kdy po vzoru ostatních států Evropské unie začalo docházet i v České republice k postupnému odnímání nepolicejních činností Policii České republiky a k jejich přesunu do gesce Ministerstva vnitra. V této souvislosti k 1. 1. 2009 odbor azylové a migrační politiky převzal agendu povolování trvalých pobytů. Od roku 2011 převzal i agendu přechodných pobytů (dlouhodobých pobytů a dlouhodobých víz). Odbor azylové a migrační politiky se v problematice pobytů řídí zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. (MVČR – obecně o migraci).

Ministerstvo vnitra je gestorem za problematiku mezinárodní migrace a mezinárodní ochrany v České republice, a to jak na úrovni legislativně - koncepční, analytické, tak i realizační. V rámci Ministerstva vnitra za tuto oblast zodpovídá odbor azylové a migrační politiky (OAMP). Zásady migrační politiky formulují priority České republiky v oblasti migrace, integrace a mezinárodní ochrany, a reagují tak na současnou diskuzi k těmto tématům a potřebu jasně vyjádřit postoje České republiky. Zároveň si kladou za cíl otevřít diskuzi a dále posílit informovanost jak odborné, tak širší veřejnosti o otázkách migrace. Zásady jsou řazeny prioritně s ohledem na bezpečnostní aspekty migrace (představující průřezový element těchto zásad), zároveň však zastupují základní tematické okruhy v této oblasti -

tedy integraci cizinců, nelegální migraci a návratovou politiku, mezinárodní ochranu, vnější dimenzi migrace (včetně rozvojových a humanitárních aspektů), volný pohyb osob v rámci Evropské unie, schengenskou spolupráci, legální migraci a provázanost se společnými politikami Evropské unie. Na základě těchto zásad Ministerstvo vnitra, ve spolupráci s ostatními ministerstvy, předložilo migrační strategii České republiky, v rámci které dále formuluje cíle, kterých chce vláda České republiky v daných oblastech jak na národní, tak i unijní úrovni dosáhnout, a stanovuje konkrétní nástroje, které k tomu plánuje použít. (MVČR –zásady migrační strategie)

1.2.2 Integrace cizinců

Integrace cizinců je zásadním nástrojem úspěšné migrační politiky. Jedná se o oboustranný proces, do kterého vstupují jak cizinci, tak majoritní společnost. Integrace je komplexní problematikou, která se dotýká mnoha oblastí. MV je pověřeno rolí koordinátora integrace, do její realizace je však zapojena i řada dalších ministerstev (MŠMT, MPSV, MPO, MZD, MZV, MK, MMR) a dalších partnerů (Integrační centra, nestátní neziskové organizace, organizace cizinců, regionální a lokální správa, akademická sféra atd.). Integrační politika České republiky vychází z Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu. (MVČR – základní dokumenty k integrační strategii)

Koncepce integrace cizinců byla vládou přijata v roce 2000 a od té doby prošla třemi zásadními aktualizacemi (v roce 2006, 2011 a 2016). Odbor azylové a migrační politiky předkládá vládě každoročně materiály Postup při realizaci Koncepce pro další rok a Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace. Cílovou skupinou integračních opatření v plném rozsahu jsou

cizinci z třetích zemí, dlouhodobě legálně pobývajících na území České republiky. Některých integračních nástrojů (např. poskytování informací, jazykové kurzy, či pomoc v tíživé životní situaci) mohou ve vybraných dotačních titulech využívat rovněž občané Evropské unie a držitelé mezinárodní ochrany, a to nad rámec služeb poskytovaných v rámci Státního integračního programu. Cílovou skupinou integrace nejsou žadatelé o mezinárodní ochranu. Ve výjimečných případech pak mohou být součástí cílové skupiny i státní občané České republiky, kteří mají prokazatelně obdobné integrační potřeby jako výše uvedené skupiny obyvatel. Vzhledem k tomu, že integrace je oboustranným procesem, je cílovou skupinou integrace i majoritní společnost. Cílem integrační politiky je podpořit integraci jako proces, který vede k bezproblémovému a oboustranně prospěšnému soužití cizinců a majority, k budování vědomí sounáležitosti a spoluodpovědnosti za společné soužití a vybudování vzájemně provázané a komunikující společnosti. Integrace cizinců je klíčová pro zachování sociální soudržnosti společnosti, pro její ekonomický, sociální i kulturní rozvoj. Nedostatečná nebo neúspěšná integrace přináší riziko vytváření uzavřených komunit cizinců, sociální fragmentace společnosti a vytváření paralelních společenských struktur, nárůstu xenofobie, netolerance a extremismu ve společnosti. Integrační politika směřuje k podpoře soběstačnosti cizinců tak, aby byli schopni důstojného života v ČR a sami sebe dokázali vnímat jako součást této společnosti, znali svá práva a povinnosti, orientovali se ve zvyklostech a způsobu života v novém prostředí, byli schopni komunikovat v češtině, byli sociálně i ekonomicky samostatní a soběstační a měli dostatek informací o tom, kde v případě potřeby naleznou pomoc a podporu. (MVČR – základní dokumenty k integraci)

I přes přísná opatření v oblasti pohybu osob v roce 2020 nadále pokračoval trend rostoucího počtu cizinců na území ČR. Od roku 2015 se jejich počet zvýšil o více než 180 tisíc, přičemž meziroční nárůst za rok 2020 byl dokonce vyšší než předchozí rok (6,5 %). K 31. 12. 2020 bylo evidováno celkem 634 790 cizinců s povoleným pobytem na území ČR. Podíl cizinců na celkové populaci stoupl meziročně o 0,3 procentních bodů a dosáhl tak 5,9 %. Složení státních příslušností dlouhodobě pobývajících cizinců na území ČR se téměř nezměnilo. Více než polovinu tvoří státní příslušníci Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu.

Klíčová role vládních migračních programů, na jejichž základě dochází k podpoře migrace vybraných cílových skupin zahraničních pracovníků, na jejichž příchodu má český stát zvýšený zájem se potvrdil i v roce 2020, ve kterém (s účinností od 1. 1. 2021) došlo rovněž k aktualizaci nařízení vlády, které stanovuje maximální objem ekonomické migrace do ČR (maximální objem pracovní migrace byl i pro další období zachován v nezměněné výši, mírně se zvýšil poměr připadající na vysoce kvalifikovanou migraci).

Kategorie, která zaznamenala nárůst, je oblast nelegální migrace. Meziročně došlo ke zvýšení o čtvrtinu, celkem bylo při nelegální migraci zjištěno přes 7 tisíc cizinců, což je od roku 2008 druhý nejvyšší počet. V roce 2020 také došlo k významnému nárůstu počtu osob zajištěných při tranzitní nelegální migraci, a to o 83 %. K navýšení zadržovaných osob docházelo až v průběhu druhého pololetí a zejména na konci roku 2020. Novým jevem v této souvislosti byly záchyty státních příslušníků Maroka, kteří se v předchozích dvou letech mezi zadržovanými vůbec nevyskytovali. Stále však platí, že úroveň nelegální migrace v ČR je mnohem nižší než v době migrační krize před pěti lety. I přes zaznamenaný nárůst nelegální migrace není ČR v

rámci tranzitní nelegální migrace tradiční cílovou zemí, jelikož migranti směřují hlavně do Německa a států západní či severní Evropy. (MVČR ČR, (2021), Čtvrtletní zpráva o migraci za 2. čtvrtletí 2021)

1.3 Základní statistické ukazatele o migraci

1.3.1 Přeshraniční pohyb na vnější schengenské hranici

V roce 2020 bylo na hraničních přechodech na vnější schengenské hranici ČR odbaveno v obou směrech 1 787 500 osob (v 63 % občané EU) a jedná se tak o meziroční pokles o 7 072 575 osob (tj. -79,8 %). Policie České republiky odepřela vstup na vnější schengenské hranici ČR 438 osobám (meziroční pokles o 24 osob). Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny (216), Gruzie (59) a Ruska (45). (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

1.3.2 Vstup do ČR

V roce 2020 bylo na ZÚ ČR podáno celkem 177 467 žádostí o udělení krátkodobého víza (oproti roku 2019 pokles o 76 %). Nejvíce žádostí o krátkodobé vízum podali v roce 2020 státní příslušníci Ukrajiny (95 176 žádostí; 93 618 uděleno), Ruska (žádostí 47 367; uděleno 47 329), Číny (6 213 žádostí, uděleno 7 044), Turecka (4 889 žádostí, uděleno 4 842) a Indie (4 783 žádostí; uděleno 3 899). Procentuálně nejvýznamnější poklesy byly zaznamenány u občanů Číny (-95,4 %). Uděleno bylo celkem 167 261 krátkodobých víz (oproti roku 2019 pokles o 76,1 %).

O dlouhodobá pobytová oprávnění při vstupu do ČR požádalo v roce 2020 celkem 43 742 cizinců (meziročně o 36 % méně). Evidováno bylo 14 007 žádostí o dlouhodobé vízum, obdobně jako v předchozím roce nejčastěji

podaných státními příslušníky Ukrajiny (4 167; uděleno 3 508), Ruska (2 852; uděleno 2 543), dále následovali státní příslušníci Kazachstánu (906; uděleno 904) a Spojených států amerických (651; uděleno 935).

O udělení povolení k dlouhodobému pobytu požádalo na ZÚ ČR dalších 29 735 cizinců ze třetích zemí (meziroční pokles o 33,6 %). Vedle státních příslušníků Ukrajiny (20 933 žádostí) podali nejvíce žádostí občané Ruska (1 482 žádostí) a Vietnamu (1 000 žádostí). Uděleno bylo celkem 28 150 povolení k dlouhodobému pobytu, nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny (19 660), Ruska (1 391) a Vietnamu (978). (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

1.3.3 Pobyt na území ČR

MV v roce 2020 přijalo celkem 139 838 žádostí od cizinců v souvislosti s vyřizováním pobytových agend, což je o pětinu více než v předchozím roce (+ 19,3 %).

Státní příslušníci třetích zemí podali 13 468 žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu, (meziročně o 8 % více). Nejčastěji se jednalo o občany Ruska (3 431 žádostí), Ukrajiny (3 309 žádostí) a Kazachstánu (1 088 žádostí). Vydáno bylo celkem 12 682 povolení k dlouhodobému pobytu.

V roce 2020 bylo oznámeno 26 663 změn zaměstnavatele nebo pracovní pozice, což je o 9 119 více než v roce 2019. Vyhověno bylo v 21 941 případech.

O prodloužení stávajícího povolení k dlouhodobému pobytu požádalo 55 519 cizinců ze třetích zemí, MV 53 644 povolení prodloužilo, nejvíce občanům Ukrajiny (22 073), Ruska (8 407) a Vietnamu (3 178). O změnu účelu dlouhodobého pobytu požádalo 2 673 cizinců ze třetích zemí, MV povolilo

změnu účelu dlouhodobého pobytu v 2 849 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ruska (1 048), Ukrajiny (622) a Kazachstánu (376).

V roce 2020 požádalo 19 438 občanů EU o vydání potvrzení o přechodném pobytu, nejčastěji ze Slovenska (8 178), Rumunska (1 856) a Maďarska (1 409). Vydáno bylo celkem 19 022 potvrzení o přechodném pobytu občana EU. O udělení povolení k přechodnému pobytu požádalo 4 261 rodinných příslušníků občanů EU, nejvíce státní příslušníci Ukrajiny. Vydáno bylo celkem 3 714 kladných rozhodnutí o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

V roce 2020 bylo MV zaregistrováno celkem 17 816 žádostí o povolení k trvalému pobytu (meziročně o 7 % méně). Nejvíce žádostí o povolení k trvalému pobytu podali státní příslušníci Ukrajiny (3 908 žádostí), Slovenska (3 820 žádostí) a Vietnamu (1 768 žádostí). Kladné rozhodnutí bylo u žádostí o udělení trvalého pobytu vydáno v 15 141 případech, nejčastěji státním příslušníkům Slovenska (3 505), Ukrajiny (3 116) a Vietnamu (1 567). (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020, Český statistický úřad - cizinci)

1.3.4 Cizinci s povoleným pobytem

Ke dni 31. 12. 2020 bylo v ČR k legálnímu pobytu (po dobu delší než 90 dnů) evidováno celkem 634 790 cizinců (meziročně o 6,5 % více). 309 608 (48,8 %) na území pobývalo trvale a 325 182 cizinců (51,2 %) přechodně. Největší zastoupení měli státní příslušníci Ukrajiny (165 654), Slovenska (124 544) a Vietnamu (62 884). Celkově převažovali cizinci z třetích zemí (58,7 %, 380 951 osob), občanů ze zemí EU bylo evidováno celkem 253 839. (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

1.3.5 Mezinárodní ochrana a získané občanství ČR

V roce 2020 v ČR požádalo o udělení mezinárodní ochrany celkem 1 164 osob (meziročně o 39,4 % méně). Hlavními zdrojovými zeměmi žadatelů o mezinárodní ochranu byly Ukrajina (351 žadatelů), Gruzie (144), Běloruska (65) a Vietnamu (65). Mezinárodní ochranu v podobě azylu ČR udělila v 42 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ruska (19). Doplnková ochrana byla udělena 72 žadatelům, nejčastěji občanům Sýrie (24), Ukrajiny (11) a Libye (9). V roce 2020 nabylo státní občanství ČR celkem 4 344 cizinců. Z toho bylo ve 2 656 státní občanství uděleno, nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny (939), Ruska (514) a Slovenska (365). Dále bylo občanství uděleno 27 dětem (dle §28 a §29 zákona o státním občanství). Další 1 661 osob občanství ČR nabylo prohlášením. (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

1.3.6 Vzdělávání cizinců v ČR

Mateřské školy v ČR navštěvovalo ve školním roce 2020/2021 celkem 11 864 dětí-cizinců, nejvíce zastoupeni jsou státní příslušníci Ukrajiny (2 932), Vietnamu (2 878), a Slovenska (2 040). V přípravných třídách základních škol a v přípravném stupni základních škol speciálních bylo evidováno celkem 356 dětí-cizinců, nejčastěji pochází z Ukrajiny (109), Vietnamu (90), Slovenska (50).

V ČR bylo ve školním roce 2020/2021 celkem 28 380 žáků-cizinců na základních školách, nejvíce z Ukrajiny (8 408), Slovenska (5 569), Vietnamu (5 497).

Na středních školách se vzdělávalo celkem 9 751 žáků-cizinců, nejvíce z Ukrajiny (2 995), Slovenska (1 877), Vietnamu (1 742). Počty cizinců

studujících na konzervatořích ve školním roce dosahovaly celkem 210 žáků, nejpočetnější skupina pochází ze Slovenska (75), z Ruska (42) a z Ukrajiny (40).

Na vyšších odborných školách studovalo celkem 737 cizinců, nejvíce jich pochází ze Slovenska (285), Ruska (166) a Ukrajiny (157).

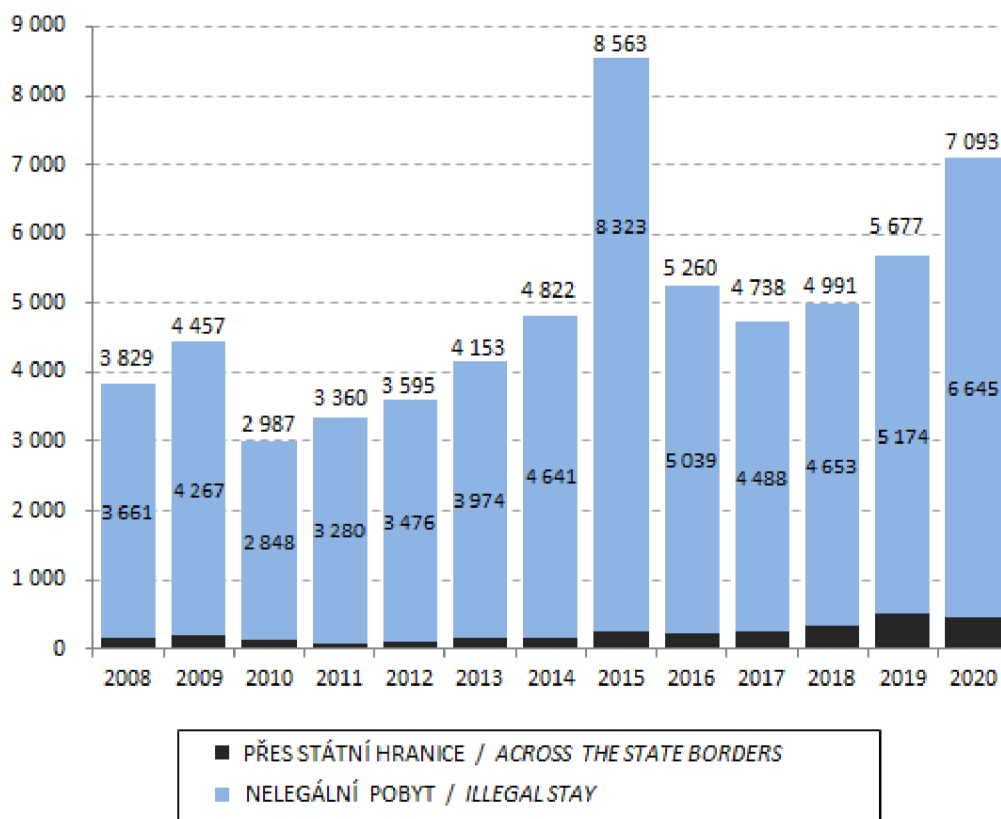
Na vysokých školách v ČR studovalo celkem 50 121 studentů-cizinců, nejčastěji pochází ze Slovenska (21 437), Ruska (7 526), Ukrajiny (4 083). (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

1.3.7 Nelegální migrace

V roce 2020 bylo odhaleno při nelegální migraci na území ČR celkem 7 093 osob (meziroční nárůst o 24,9 %). Z uvedeného počtu bylo 448 osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR a 6 645 osob při nelegálním pobytu. Při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici bylo zadrženo nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (211), Gruzie (58) a Ruska (43). Neregulérní cestovní doklad na vnější schengenské hranici použilo 28 osob; nejčastěji občanů Albánie (10 osob).

Při nelegálním pobytu bylo odhaleno nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (3 242) a Moldavska (992), důvodem u těchto dvou státních příslušností byl především vstup na území ČR v rozporu s mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví. Na třetím místě byli občané Vietnamu (231). Při nelegálním pobytu se prokázalo neregulérním cestovním dokladem 103 osob; nejčastěji občané Ukrajiny (44 osob) a Moldavska (24). (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

NELEGÁLNÍ MIGRACE CIZINCŮ
ILLEGAL MIGRATION OF FOREIGNERS
2008 - 2020

Obrázek č.1 vývoj nelegální migrace –zdroj Český statistický úřad, www.czso.cz

1.3.8 Kontrolní činnost

V roce 2020 odbory cizinecké policie realizovaly 133 982 pobytových kontrol, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. Kontrolováno bylo cca 451 tisíc cizinců.

V roce 2020 bylo Státním úřadem inspekce práce při kontrolách zaměřených na odhalování nelegální práce zjištěno 2 413 nelegálně zaměstnávaných cizinců ze třetích zemí a 141 občanů EU (mimo občany ČR). Státní úřad inspekce práce uložil celkem 549 pokut za porušení právních předpisů v oblasti nelegálního zaměstnávání ve výši přesahující 132 mil. Kč.

Živnostenské úřady provedly v roce 2020 kontroly u celkem 660 zahraničních subjektů (291 kontrol zahraničních fyzických osob a 369 kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob). Zjištěno bylo 163 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši přesahující 431 tisíc Kč. Dále bylo v 582 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a ve 2 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti. (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

1.3.9 Správní vyhoštění a trest vyhoštění

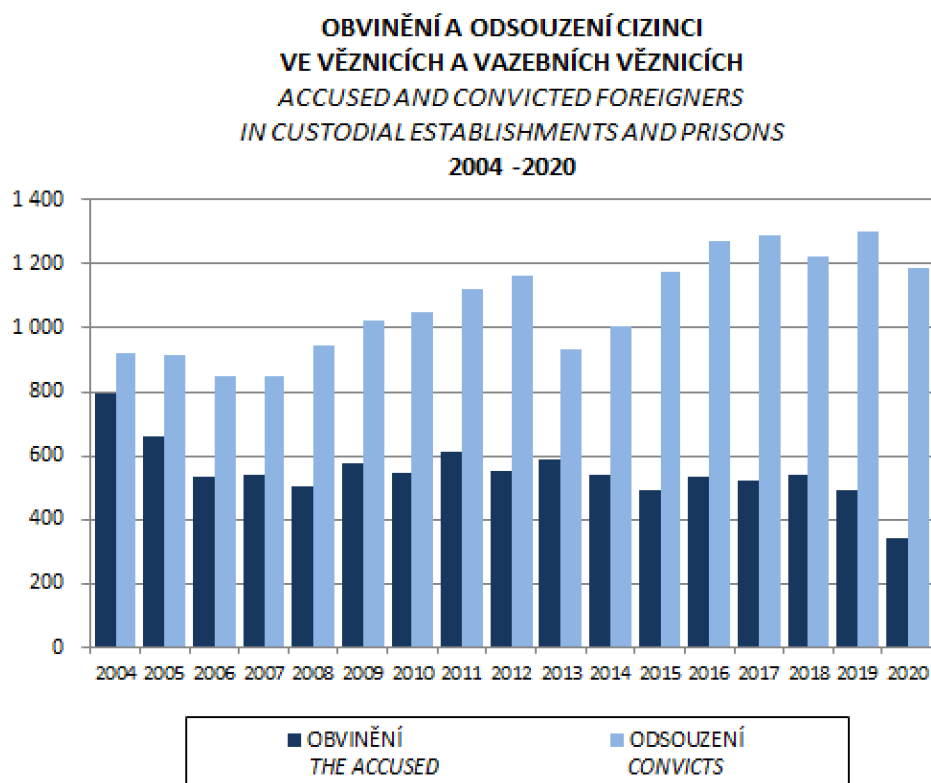
Rozhodnutí o správním vyhoštění bylo v roce 2020 vydáno celkem 6 385 cizincům (pokles o 9,7 %). Nejčastěji občanům Ukrajiny (4 233, tj. 66,3 %), s velkým odstupem následovaní občany Moldavska (1 050 osob, 16,4 %) a Uzbekistánu (125 osob, 2 %). V roce 2020 bylo dále vydáno 883 rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR (meziročně o 1,1 % méně).

Soudy v roce 2020 uložily trest vyhoštění celkem 1 234 cizincům (meziroční pokles o 29,3 %). Nejčastěji občanům Ukrajiny (350 osob), Rumunska (136 osob) a Slovenska (128 osob). (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

1.3.10 Trestně stíhání a odsouzení cizinci

V roce 2020 bylo trestně stíháno 6 367 cizinců, což představuje 8,4 % z celkového počtu stíhaných osob a meziroční pokles o 1 %. Mezi trestně stíhanými cizinci převažovali státní příslušníci Slovenska (2 232), Ukrajiny (1 535) a Polska (406). Podle údajů Ministerstva spravedlnosti ČR bylo v průběhu roku 2020 pravomocně odsouzeno celkem 4 718 cizinců (meziročně

o 19,2 % méně). Podíl cizinců na celkovém počtu osob odsouzených v ČR dosáhl hodnoty 9,7 %, tento podíl se meziročně snížil o 0,8 procentních bodů. Největší zastoupení mezi odsouzenými cizinci měli státní příslušníci Slovenska (1 458), Ukrajiny (1 103) a Polska (317). (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

Obrázek 2 obvinění odsouzení cizinci – zdroj Český statistický úřad, www.czso.cz

2. Policie ČR a Cizinecká policie

Policie České republiky (dále jen „policie“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Policie působí na území České republiky, nestanoví-li zákon 273/2008 Sb. nebo jiný právní předpis jinak. Vznikla dne 15. července 1991 přeměnou české části československé Veřejné bezpečnosti Sboru národní bezpečnosti, a to dnem vyhlášení zákona ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. S účinností od 1. ledna 2009 je činnost Policie České republiky upravena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policisté jsou ve služebním poměru, který upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. (Vangeli 2014.)

2.1 Struktura Policie ČR

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky, které vytváří podmínky pro plnění úkolů policie. Policie se člení na útvary, kterými jsou Policejní prezidium České republiky, útvary policie s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství. Policejní prezident zřizuje v rámci každého krajského ředitelství na návrh jeho ředitele podle jednotlivých okresů územní odbory (dříve šlo o okresní ředitelství). V Brně, Ostravě a Plzni místo nich existují městská ředitelství a v hl. m. Praze čtyři obvodní ředitelství. V rámci těchto odborů a ředitelství jsou pak zřizovány jako ještě nižší články jednotlivá obvodní a místní oddělení. Organizační složkou státu vystupující za policii navenek jsou ovšem jen krajská ředitelství a všechny nižší útvary s územně vymezenou působností, ačkoli samostatně vykonávají činnosti, určené interními předpisy (např. závaznými pokyny policejního prezidenta), jsou jejich vnitřními organizačními jednotkami. (Vangeli, 2014.)

2.2 Cizinecká policie

Služba cizinecké policie je vysoce specializovanou složkou Policie České republiky, která plní úkoly související s odhalováním nelegální migrace, uplatňováním represivních opatření vůči cizincům zdržujícím se na území České republiky v rozporu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů, plněním úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv a přímo použitelných právních předpisů Evropského společenství a řešení trestné činnosti spáchané v souvislosti s překračováním státních hranic a s přeshraniční trestnou činností. Služba cizinecké policie byla zřízena nařízením Ministerstva vnitra č. 67/2008, kterým se zřizují útvary Policie České republiky s celostátní působností.

Ředitelství služby cizinecké policie je ve vymezeném rozsahu řídicím, metodickým a kontrolním pracovištěm s působností na celém území České republiky a je přímo podřízeno Policejnímu prezidiu České republiky. Ředitelství se podílí na plnění základních úkolů při ochraně vnějších hranic České republiky zejména:

Zabezpečuje plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, provádí pobytovou kontrolu, řídí a kontroluje činnost odborů cizinecké a jejich dislokovaná pracoviště, provozuje zařízení pro zajištění cizinců, provádí eskortní činnost v souvislosti s vyhošťováním cizinců nebo v souvislosti s průvozem cizinců přes území, provádí úkony v souvislosti s zajištěním za účelem správního vyhoštění, zjišťování totožnosti cizince nebo plnění závazku vyplývajícího z mezinárodní smlouvy, rozhoduje ve správním řízení jako odvolací orgán, rozhoduje o označení osoby za

nežádoucí, provozuje informační systémy v rozsahu své působnosti, zabezpečuje cestovní a přepravní doklady a uděluje výjezdní vízum pro cizince vyhošťovaného z území, rozhoduje o udělení víza nebo povolení vstupu na území v případech žádostí o odstranění tvrdosti správního vyhoštění. (policie.cz – o nás)

2.3. Historie

V roce 1935 byla oficiálně zřízena ministerstvem vnitra letecká hlídka, která střežila vzdušný prostor nad naší republikou. O rok později byla ustanovena i pozemní stráž, která se jmenovala Stráž obrany státu. Jejím úkolem bylo střežit hranice, vykonávat zpravodajskou službu a také chránit důležité budovy a objekty. V období druhé světové války tyto služby převzalo SS a gestapo. Po roce 1945 bylo obnoveno letectvo a také ustanovena Finanční stráž a jednotky Pohotovostního pluku SNB. Díky strategickému umístění Československa byly hranice a pohyb osob neustále pod kontrolou. Byly posíleny hlídky a probíhala kontrola dokladů při vstupu i opuštění území státu. Do roku 1992 tuto službu zabezpečovala Pohraniční stráž a od roku 1993 se její název změnil na Službu cizinecké a pohraniční policie České republiky. Od roku 2007 je Česká republika součástí schengenského prostoru a veškeré kontroly na pozemních hranicích byly zrušeny (viz tzv. Schengenská dohoda). Nynější právní úpravu ochrany našich hranic nalezneme v zákoně 191/2016 Sb. - O ochraně státních hranic. Do roku 2010 byla cizinecká policie liniově řízena. Od 1. 1. 2011 je její struktura teritoriální.

2.4 Struktura

Policejnímu prezidiu je přímo podřízeno Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP), které má sídlo v Praze. Jedná se o řídicí, metodický a kontrolní orgán s celostátní působností. Mezi jeho hlavní úkoly patří zabezpečení plnění mezinárodních smluv, realizace pobytové kontroly, řízení a kontrola jednotlivých odborů, realizace eskortní služby v souvislosti s vyhoštěním cizinců, působí jako odvolací orgán pro správní řízení, rozhoduje o označení osob jako nežádoucí, zabezpečuje cestovní doklady a zajišťuje informační systém.

Každé ze čtrnácti Krajských ředitelství Policie ČR v souladu s platnou legislativou zřizuje Odbor cizinecké policie, kterým je Ředitelství služby cizinecké policie kontrolním a metodickým orgánem. Tento odbor je dále rozdělen na Oddělení pobytových kontrol, eskort a pátrání, Oddělení pobytových agend, Oddělení dokladů a specializovaných činností a Oddělení dokumentace.

2.5 Jednotlivé útvary cizinecké policie

Ředitelství služby cizinecké policie – je dále rozděleno na:

- Národní situační centrum ochrany hranic
- Oddělení mezinárodních vztahů a evropských fondů

Oddělení pro ochranu vnitřní hranice dále dělené na

- Odbor podpory výkonu služby
- Národní centrum pro kontrolu dokladů

- Oddělení šetření trestných činů a dokumentace
- Odbor správních činností
- Mobilní jednotka cizinecké policie
- Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová
- Zařízení pro zajištění cizinců Balková
- Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty
- Přijímací středisko cizinců Zastávka

Oddělení ochrany vnější hranice dále dělené na:

- ICP na mezinárodním letišti Praha Ruzyně
- ICP na mezinárodním letišti Karlovy Vary
- ICP na mezinárodním letišti Pardubice
- ICP na mezinárodním letišti Brno Tuřany
- ICP na mezinárodním letišti Mošnov
- Oddělení doprovodu letadel
- Oddělení ochrany hranic

Krajská ředitelství Policie ČR a jimi zřízené Odbory cizinecké policie jsou dále dělena na:

- Oddělení pobytových kontrol, eskort a pátrání
- Oddělení pobytových agend
- Oddělení dokladů a specializovaných činností
- Oddělení dokumentace (ZPPP 70/2012)

Struktura OCP KŘP Olomouckého kraje 1

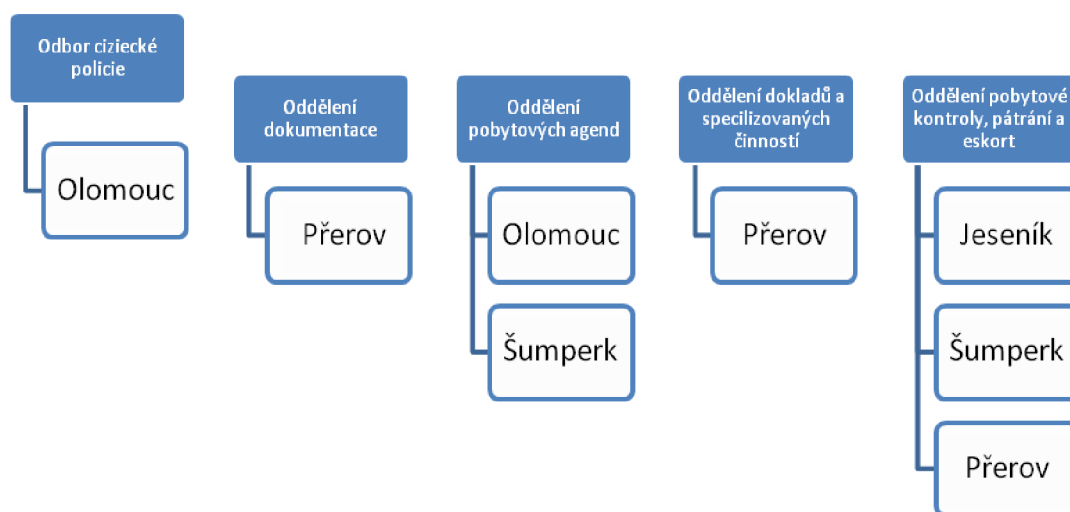

Schéma č. 1 - struktura OCP KŘP Ol. Kraje – vlastní zpracování

3. Úloha cizinecké policie v migraci

3.1 Migrace a úloha jednotlivých oddělení cizinecké policie

3.1.1 Oddělení pobytových kontrol, eskort a pátrání

Tato součást Odboru cizinecké policie spadající pod Krajské ředitelství Policie České republiky podle platné právní normy následující úkony: provádí pobytovou kontrolu především zaměřenou na osoby neoprávněně pobývající na území České republiky, pořizuje obrazové záznamy a daktyloskopické otisky, využívá informační systém AFIS a odpovídá za vkládání údajů do tohoto systému, rozhoduje o ukončení pobytu cizince na území České republiky, rozhoduje o správním vyhoštění a provádí s tím spojené činnosti, rozhoduje o uložení povinnosti opustit území České republiky, o uložení zvláštního opatření za účelem vycestování a o vrácení finanční záruky nebo jejím propadnutí státu, vyhledává poznatky o cizincích zdržujících se na území České republiky s cílem odhalovat a zabraňovat páchaní trestných činů a správních deliktů, provádí schengenské vnitrostátní pátrání, provádí eskortní činnost v souvislosti s vyhošťováním cizinců nebo v souvislosti s policejním průvozem přes území České republiky a další eskorty ve stanoveném rozsahu v souladu se ZPPP 159/2009 (Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách) a provádí úkony spojené se zjišťováním totožnosti cizinců, zabezpečuje součinnostní akce s orgány státní správy a samosprávy, zabezpečuje plnění úkolů vyplývajících z přímo použitelného právního předpisu Evropského společenství nebo závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy, zajišťuje společný výkon služby s policejními orgány nebo orgány ochrany státních hranic sousedního státu a provádí

přeshraniční pronásledování, uděluje výjezdní příkazy, rozhoduje o zrušení platnosti krátkodobého víza, provádí zadržení cestovního dokladu a vydává o tom potvrzení, rozhoduje o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti, vyžaduje závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda vycestování cizince je možné, provádí kontrolu ubytovatelů a plnění povinností stanovených ubytovatelům, rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území České republiky a jeho vycestováním, je-li cizinec zajištěn, vymáhá jejich úhradu; dále zajišťuje vymáhání nákladů řízení spojených s rozhodnutím o správním vyhoštění, přijímá prohlášení cizince o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu, zjišťuje, zda se cizinec nedopustil obcházení zákona s cílem získat oprávnění k pobytu, realizuje požadavky Ministerstva vnitra v souvislosti s dožádáním v řízení o pobytech, provozuje speciální techniku, vyžaduje opisy z evidence Rejstříku trestů, podílí se na plnění dalších úkolů policie souvisejících s ochranou veřejného pořádku a bezpečnosti, provozuje policejní celu, je-li zřízena, rozhoduje o zajištění osob a jejich umístění do policejních cel nebo zařízení pro zajištění cizinců.

Dále Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort v době platnosti rozhodnutí o zajišťování ochrany vnitřních hranic provádí hraniční kontrolu, rozhoduje o udělení víza na hraničním přechodu, rozhoduje o odepření vstupu cizince na území České republiky nebo o zrušení platnosti víza, provádí v souvislosti s rozhodnutím o odepření vstupu cizinci na území České republiky nezbytné úkony s cílem zajistit, aby cizinec bez zbytečného odkladu vycestoval zpět do zahraničí, rozhoduje o odepření vycestování z území České republiky. **(ZPPP 70/2012)**

Činnost oddělení je tedy velmi rozmanitá a s početnými stavy tarifních tabulek, které jsou takovým oddělením přiřazena, je velmi náročné zajistit chod těchto součástí OCP. Dle výroční zprávy o stavu cizinecké policie za rok 2019, bylo pro KŘP Ol. Kraje vyčleněno 58 služebních míst.

V roce 2020 bylo uskutečněno v rámci celé ČR 133 982 pobytových kontrol, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. V meziročním srovnání je evidováno více jak třetinové snížení počtu pobytových kontrol (-77 403, tj. -36,6 %), tak i počtu kontrolovaných cizinců (cca 451 tis. osob, tj. -243 tis., tj. -35 %). Dle jednotlivých odborů cizinecké policie KŘP bylo provedeno nejvíce pobytových kontrol u KŘP Jihomoravského kraje (18 %), Prahy (15 %) a Zlínského kraje (10 %), což je shodné TOP 3 útvarů jako v roce 2019. Do poklesu jsou promítnuta zejména opatření související s pandemií covid-19, kdy obecně pro Policii ČR platilo v 1. vlně pandemie (březen 2020) zajišťování plnění jiných uložených úkolů na základě vydaných ochranných opatření k zabránění šíření onemocnění covid-19, omezení obvyklého zaměření přímého výkonu služby pouze na případy, které nesly odkladu a byly spojeny s bezprostředním ohrožením bezpečnosti osob a majetku. Ve 2. vlně došlo k úpravě, a míra omezení obvyklého zaměření přímého výkonu služby byla aktuálně upravována. Nadále platilo dodržování platných ustanovení, která stanovila mimořádná nebo ochranná opatření Ministerstva zdravotnictví ČR a interní hygienická pravidla přijatá v rámci PČR v souvislosti s rizikem šíření onemocnění covid-19. (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

Rok	2019	2020	Změna proti předchozímu roku	
			%	Počty kontrol
Celkem kontrol	211385	133982	-36,6 %	-77 403 kontrol
Provedeno s jinými orgány	5028	2997	-40,4%	- 2 031 kontrol
V ubytovacích zařízeních	28 023	14 387	-48,7%	-13 636 kontrol
V objektech výdělečné činnosti	31 205	20 428	-34,5%	-10 777 kontrol
Počet kontrol jiných objektů	128 386	86 368	-32,7%	- 42 018 kontrol
Počet kontrolovaných cizinců	693 349	450 803	-35%	-242 546 kontrol

Tabulka č.1 - počty pobytových kontrol, zdroj (MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020), vlastní zpracování

Při pobytových kontrolách se policisté zaměřují na kontrolu ubytovacích zařízení. Také kontroly ubytovacích zařízení byly v roce 2020 z důvodu pandemie covid-19 značně omezené, což se promítlo do počtu provedených kontrol a počtu kontrolovaných ubytovaných cizinců. Zákon o pobytu cizinců od srpna 2017 stanovuje povinnost ubytovatele zasílat přihlašovací lístky ubytovaných cizinců prostřednictvím internetové aplikace UBYPORT. V roce 2020 bylo řešeno odbory cizinecké policie KŘP 947 přestupků ubytovatelů dle zákona o pobytu cizinců, což v meziročním porovnání představuje snížení o více jak polovinu (-1 249 přestupků, tj. -56,9 %).

Nejčastějším porušením povinnosti ubytovatele bylo samotné neoznámení ubytovaných cizinců, závady ve vedení domovní knihy, nebo neoznámení ubytovaného cizince prostřednictvím dálkového přístupu. Při kontrolách je

také prověřována skutečnost, zda cizinec není zaměstnán bez oprávnění k pobytu anebo k povolení k zaměstnání, tedy kontroly jsou prováděny v místě výkonu zaměstnání (např. firmy celoročně zaměstnávající cizince, sezónní zaměstnavatelé, pohostinská zařízení, tržnice, lesní školky, kasina, herny atd.). Tyto kontroly probíhají povětšinou ve spolupráci s oblastními inspektoráty práce, Celní správou ČR, Českou obchodní inspekcí a Českou inspekcí životního prostředí. Účinnost těchto společných kontrol spočívá zejména v možnostech a kombinaci nasazení sil a prostředků jak policejních, tak i ostatních složek státní správy. Také v oblasti zaměstnávání cizinců byla situace v roce 2020 významně ovlivněna pandemickou situací. Po uvolnění restrikcí se rychle obnovila poptávka po pracovní síle ze zahraničí. Zaměstnavatelé se zaměřovali na zaměstnávání cizinců z členských států EU, případně využívali migrační programy k usnadnění přístupu cizinců na pracovní trh ČR. **(ZPPP 70/2012)**

Pobytové kontroly byly v roce 2020 také prováděny na základě dožádání ze strany OAMP s cílem zjistit, zda se cizinec nedopouští porušování zákona o pobytu cizinců při žádosti a řízení o povolení pobytu na území ČR. Jedná se o prověrky dodržování nepřetržitého pobytu cizinců na území ČR při podávání žádostí o povolení k trvalému pobytu, dále je prováděno šetření k právnickým a fyzickým osobám žádajícím o povolení ke zprostředkování zaměstnání a byly předávány informace pro potřeby plnění úkolu podle § 60a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, dále šetření k žádostem cizinců podaných dle § 66 odst. 1 písm. d) zák. č. 326/1999 Sb., což jsou žádosti nezletilých nebo zletilých nezaopatřených dětí trvale usedlých cizinců na území ČR a také požadavky na prověřování v souvislosti se žádostmi dle § 87b zák. č. 326/1999 Sb., což jsou žádosti rodinných příslušníků občana EU o přechodný pobyt atd. Vzhledem k pandemii covid-19 došlo k meziročnímu

snížení počtu prověrek o 6 990 (tj. -33,8 %) a bylo provedeno celkem 13 718 prověrek. ((MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

3.1.2 Oddělení pobytových agend

Toto oddělení spadající pod Odbor cizinecké policie Krajského ředitelství Policie ČR dle platné právní normy má následující úkoly k plnění, oprávnění dle závazných pokynů a dalších právních norem: zajišťuje výkon státní správy ve věcech prodlužování platnosti a doby pobytu na krátkodobé vízum a zrušení platnosti krátkodobých víz, uděluje výjezdní příkazy, ověřuje pozvání, rozhoduje o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti, rozhoduje o správním vyhoštění cizinců a provádí s tím spojené činnosti, rozhoduje o uložení povinnosti opustit území České republiky, o uložení zvláštního opatření za účelem vycestování a o vrácení finanční záruky nebo jejím propadnutí státu, v rozsahu věcné působnosti vede řízení o přestupcích a správních deliktech, vyžaduje opis z evidence Rejstříku trestů, pořizuje obrazové záznamy a snímá daktyloskopické otisky, přijímá a cestou Ředitelství služby cizinecké policie postupuje žádost cizince o dobrovolný pozemní tranzit, o průjezd ostatními státy schengenského prostoru směřující mimo území schengenského prostoru po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, po skončení oprávnění pobývat na území České republiky nebo po ukončení pobytu, podílí se na plnění dalších úkolů policie souvisejících s ochranou veřejného pořádku a bezpečnosti.

Oddělení pobytových agend dále zpracovává a vkládá do Cizineckého informačního systému přihlašovací tiskopisy ubytovatelů, rozhoduje o dodatečném potvrzení údaje o datu a místě vstupu cizince na území České republiky, vydává potvrzení o ztrátě cestovního dokladu, vydává potvrzení

o oprávněnosti pobytu na území České republiky pro účely sňatku, vydává stanovisko k žádosti cizince o udělení státního občanství České republiky, plní funkci ohlašovacího orgánu v rozsahu vymezeném zákonem, provádí pobytové kontroly, provádí šetření v místě hlášeného sídla a pracoviště, provádí kontrolu ubytovatel a plnění povinností stanovených ubytovatelům, zjišťuje, zda se cizinec nedopustil obcházení zákona s cílem získat oprávnění k pobytu, rozhoduje o ukončení pobytu cizince na území České republiky, rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území České republiky a jeho vycestováním, je-li cizinec zajištěn, vymáhá jejich náhradu, provádí zadržení cestovního dokladu a vydává o jeho zadržení potvrzení, plní úkoly při znovuzavedení hraniční kontroly na vnitřních hranicích, vyžaduje závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda je vycestování cizince možné, přijímá prohlášení cizince o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu, realizuje požadavky Ministerstva vnitra v souvislosti s dožádáním v řízení o pobytech, rozhoduje o zrušení platnosti krátkodobého víza, vede evidenci žadatelů o mezinárodní a doplňkovou ochranu ve stanoveném rozsahu, vyhledává poznatky o cizincích zdržujících se na území České republiky s cílem odhalovat a zabraňovat páčání trestných činů a správních deliktů a provádí schengenské vnitrostátní pátrání, provozuje speciální techniku, provozuje policejní celu, je-li zřízena. **(ZPPP 70/2012)**

Výrazný vliv na výkon služby cizinecké policie z hlediska kontrolní činnosti mělo dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR s Německem a Rakouskem a na vzdušné hranici. Konkrétně na základě usnesení Vlády ČR č. 197 ze dne 12. 3. 2020 došlo v souvislosti s onemocněním covid-19 od 14. 3. 2020 k dočasnému znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR s Německem a Rakouskem a na vzdušné hranici

(průběžně schváleno prodloužení těchto kontrol). Usnesením vlády ČR č. 606 bylo rozhodnuto od 5. 6. 2020 o ukončení znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích mezi ČR, Rakouskem a Německem a zároveň se od 5. 6. do 30. 6. 2020 dočasně znovu zavedla ochrana vnitřních hranic ČR na vzdušné hranici (čl. 25 odst. 1 Schengenského hraničního kodexu). Kontroly byly prováděny flexibilním způsobem přiměřeným aktuální hrozbě v závislosti na vývoji situace. Tyto kontroly byly zaměřeny na kontrolu vstupu a výstupu do a z ČR na základě aktuálních 126 pravidel, kontrolu předkládaných dokladů nutných k cestování přes státní hranici ČR a v neposlední řadě na kontrolu dodržování pravidel chování, určených danými krizovými opatřeními vlády a ochranným opatřením Ministerstva zdravotnictví. Policisté útvarů OCP KŘP tedy primárně zabezpečovali realizaci opatření na státní hranici, a to přímým výkonem služby na hraničních přechodech, které byly vládou ČR určeny k překračování státní hranice.

V rámci realizace přímého výkonu služby na těchto otevřených hraničních přechodech se na jednotlivých činnostech, kromě vojáků Armády ČR a celníků Celní správy ČR, výpomocemi podíleli i policisté dalších organizačních článků PČR (např. policisté z Mobilní jednotky ŘSCP, policisté z inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích ŘSCP, policisté z „vnitrozemských“ odborů cizinecké policie KŘP). Hraniční kontroly na otevřených hraničních přechodech byly realizovány s postupnými změnami do 5. 6. 2020. Následně od tohoto data až do odvolání pokračovalo opatření v blízkosti státní hranice, a to ve formě zvýšeného dohledu na přeshraniční pohyb osob, za účelem nepovolení vstupu osobám (cizincům), které nesplňovaly podmínky pro vstup na území ČR, resp. které nespadaly do ministerstvem stanovených výjimek, a to v souladu s aktuálně vydávanými a

časově na sebe navazujícími ochrannými opatřeními k ochraně před zavlečením onemocnění covid-19 do ČR. ((MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

3.1.3 Oddělení dokladů a specializovaných činností

Jedná se o vysoce specializované rasoviště OCP, každé KŘP zřizuje pouze jedno. Má kromě obecných povinností policie následující úkoly a oprávnění: organizuje školení a výcvik policistů odboru cizinecké policie a jiných organizačních článků policie či jiných orgánů státní správy a samosprávy, spolupracuje s oddělením dokladů Ředitelství služby cizinecké policie, zabezpečuje provoz a údržbu speciální techniky včetně kvalifikované obsluhy, odpovídá za funkčnost a efektivnost nasazení této techniky, plánování a koordinaci činností souvisejících s údržbou speciální techniky, technických a revizních prohlídek, organizuje instrukčně metodická zaměstnání, školení speciální techniky, spravuje a eviduje prostředky speciální techniky, koordinuje činnost specialistů na kontrolu dokladů a specializovaných činností, provádí úkony spojené se zjišťováním a prověřováním totožnosti cizinců a pravosti dokladů, odpovídá za stav a způsob uložení vzorů dokladů, v případě výskytu neznámého modelu dokladu nebo varianty existujícího modelu dokladu informuje oddělení dokladů Ředitelstvím služby cizinecké policie a řídí se jeho pokynem. **(ZPPP 70/2012)**

Policisté odborů cizinecké policie KŘP se při pobytových kontrolách zaměřují také na odhalování neregulérních dokladů (tj. padělaných, pozměněných, cizích či smyšlených). Nejčastěji zachycenými padělanými doklady byly v roce 2020 doklady Rumunska, a to průkazy totožnosti osoby. Těmito padělanými průkazy se prokazují zejména občané Ukrajiny a

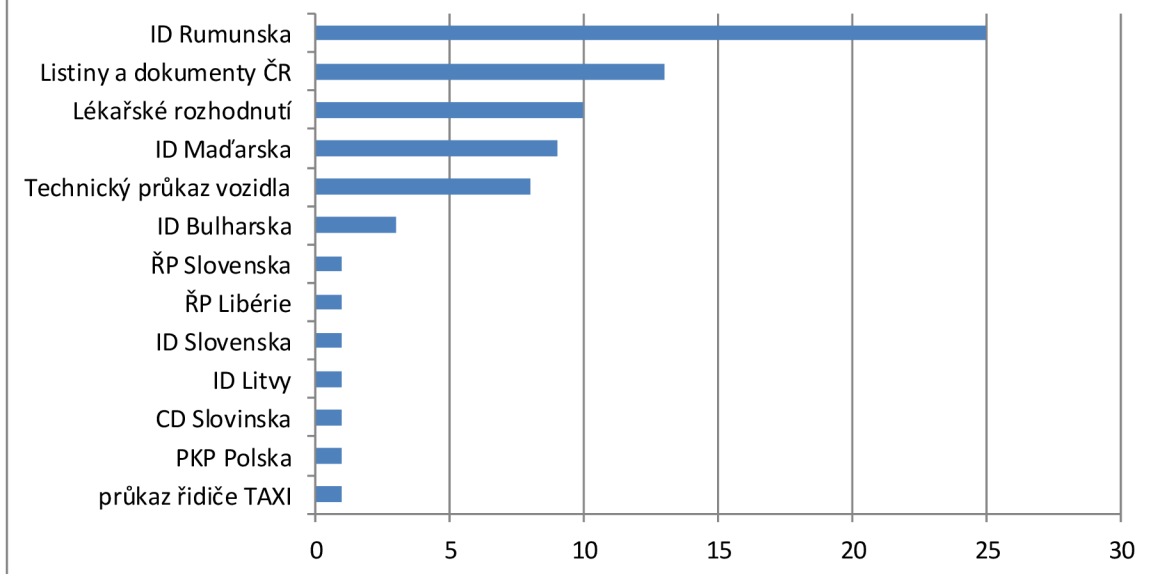
Moldavska. Dalším objektem zájmu padělatelů jsou řidičské průkazy Ukrajiny, kdy zejména občané Ukrajiny s povoleným pobytem na území ČR se snaží padělaným řidičským průkazem získat vyšší oprávnění k řízení motorových vozidel (nákladní automobily a vícemístné autobusy), které ve skutečnosti nevlastní. ((MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020)

Z výroční zprávy o činnosti OCP Olomouckého kraje bylo zjištěno, že v meziročním srovnání za roky 2018 a 2019, počet jednotlivých úkonů stoupá, viz tabulka.

Činnost	2018	2019
Prověřeno dokladů samostatně	11 826	12 766
Prověřeno dokladů na žádost	376	359
Zjištěno padělků	88	75
Zpracováno odborných vyjádření	73	47
Zpracováno otisků v AFIS	152	230
Nasazení Schengenbusu	55	82
Proškoleno osob v PČR a veřejné správě	67	106

Tabulka č. 2 - počet jednotlivých úkonů, zdroj Výroční zpráva o činnosti OCP Olomouckého kraje, vlastní zpracování

Odhalené padělané nebo pozměněné doklady zachycené OCP Ol.kraje v roce 2019

Graf č.1 – Odhalené nebo pozměněné doklady, zdroj Výroční zpráva o činnosti OCP KŘP Ol. Kraje, vlastní zpracování

3.1.4. Oddělení dokumentace

Jedná se oddělení zřízené Odborem cizinecké policie v rámci Krajského ředitelství Policie ČR, mimo obecné úkoly stanovené platnými zákonnými normami je jeho činnost zejména následující: provádí při plnění úkolů trestního řízení neodkladné a neopakovatelné úkony, stanovené trestním řádem, tedy z.č. 141/1961 Sb., podílí se v rámci své činnosti na odhalování závažné trestné činnosti organizovaného zločinu, monitorování rizikových skupin s důrazem na problematiku terorismu, extremismu, obchodu s omamnými a psychotropními látkami, obchodu s lidmi, kuplířství a další závažné trestné činnosti, opatřuje, shromažďuje, dokumentuje a následně vyhodnocuje poznatky při podezření z přeshraniční trestné činnosti a trestné činnosti cizinců na území České republiky, zejména na základě vlastních

poznatků a zjištění, ve spolupráci s organizačními články policie a orgány státní správy a samosprávy, případně navrhuje opatření k jejich řešení, předává poznatky odůvodňující zahájení správního řízení k ukončení pobytu cizinců, plní úkoly a realizuje opatření v souladu s aktuálními úkoly akčního plánu boje s nelegální migrací, podílí se na organizaci součinnostních akcí za účelem odhalování příhraniční i vnitrozemní trestné činnosti s důrazem na cizinecký prvek, provádí procesní úkony nezbytné pro rozhodovací činnost orgánů státní správy, spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, zejména v oblasti prověřování trestných činů v působnosti odboru cizinecké policie, plní úkoly v oblasti pátrání po osobách a věcech, podílí se na spolupráci s ozbrojenými složkami ochrany státních hranic sousedních států, zejména v oblasti výměny poznatků při odhalování příhraniční a přeshraniční trestné činnosti a společných bezpečnostních akcích, a zajišťuje zpracování jejich dožádání, spolupracuje s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, Národní protidrogovou centrálou služby kriminální policie a vyšetřování, zpravodajskými službami a Celní správou České republiky, spolupracuje s Úřadem práce České republiky a Státním úřadem inspekce práce v souvislosti s odhalováním a objasňováním trestné činnosti na úseku neoprávněného zaměstnávání cizinců, analyzuje, monitoruje, vyhodnocuje informace o nových a neznámých metodách a trendech, zejména v oblasti nelegální migrace nebo v souvislosti s pácháním trestné činnosti; shromažďuje informace a následně je předává oddělení řízení šetření trestné činnosti a dokumentace Ředitelství služby cizinecké policie, vkládá údaje do informačního systému AISU a údaje využívá ve spolupráci s oddělením řízení šetření trestné činnosti a dokumentace Ředitelství služby cizinecké policie. (ZPPP 70/2012)

Oblast trestné činnosti řešená policisty OCP KŘP Ol. Kraje za rok 2019

Byl zaznamenán zvýšený počet řešených trestných činů padělání a pozměnění veřejné listiny. Předkládání padělaných dokladů státními příslušníky Ukrajiny a Moldavska, které cizinci předkládají zaměstnavatelům na trhu práce. V 70% se jednalo o padělaný identifikační doklad Rumunska, který předložil státní příslušník Ukrajiny nebo Moldavska, dále se jednalo o padělané doklady Maďarska, Polska a Bulharska. Byly také zahájeny úkony trestního řízení pro podezření z přečinu Napomáhání k neoprávněnému pobytu, kdy neznámý pachatel vystavil pro 17 cizinců st. přísl. Ukrajina potvrzení o zaměstnání ve firmě KAZIMÍR družstvo, cizinci toto potvrzení doložili na odboru azylové a migrační politiky v Přerově k řízení o povolení k pobytu na území ČR. Tito cizinci byli také přihlášení k nemocenskému a důchodovému pojištění za zaměstnance firmy KAZIMÍR družstvo, přičemž dle OSSZ Přerov za tyto osoby nebylo pojištění uhrazeno a bylo dáno podezření, že tito cizinci ve firmě KAZIMÍR družstvo nikdy nepracovali a že vydání potvrzení o zaměstnání ve firmě KAZIMÍR družstvo a přihlášení k nemocenskému pojištění bylo pouze účelové k legalizaci pobytu cizinců na území ČR. Dále bylo zjištěno, že předsedou družstva KAZIMÍR je veden st. přísl. ROU, kdy bylo šetřením zjištěno, že se jedná o neexistující totožnost osoby a že doklad předložený při notářském zápisu o ustanovení předsedy družstva je padělek. Trestní řízení bylo odloženo, protože se prověřováním nepodařilo ustanovit konkrétní osobu, která ve skutečnosti za KAZIMÍR družstvo jednala.

Výroční zpráva o činnosti OCP KŘP Ol. Kraje nabízí následující srovnání z činnosti Oddělení dokumentace.

Rok	2018	2019
Padělání a pozměnění veřejné listiny dle § 348 trestního zákoníku	11	17
Maření výkonu úředního rozhodnutí dle § 337/1 písm. b) tr. zákoníku	7	10
Napomáhání k neoprávněnému pobytu dle § 341/1 tr. zákoníku	1	1
Neoprávněné zaměstnávání cizinců dle § 342/1 tr. zákoníku	2	0

Tabulka č. 3 – srovnání z oddělení dokumentace, zdroj Výroční zpráva o činnosti OCP Olomouckého kraje, vlastní zpracování

3.1.5 Mobilní jednotka cizinecké policie

Tato jednotka byla zřízena v roce 2016 v návaznosti na migrační vlnu z roku 2015, její oddělení jsou dislokována v Praze, Brně, Ostravě a v Pardubicích a v případě potřeby může působit také v zařízeních pro zajištění cizinců. Mezi její úkoly patří zejména podílet se na odhalování a zabraňování terorismu a organizovanému zločinu, zabezpečení ochrany bezpečnosti a veřejného pořádku při konání veřejných shromáždění, sportovních a kulturních akcí celostátního i regionálního charakteru a poskytování pomoci při likvidaci následků katastrof a živelných událostí. Policisté zařazení v této jednotce jsou vycvičení i k rychlému nasazení v zahraniční misi.

3.1.6 ICP na mezinárodních letištích

Jejich činnost je upravena Pokynem ředitele Ředitelství služby cizinecké policie 49/2013, policisté zařazení v těchto inspektorátech mimo obecných úkolů stanovených platnými právními normami provádí úkoly na úseku ochrany vnějších hranic ČR (ZPPP 157/2010), přestupkového a správního řízení, ochraně vnitřních hranic ČR, pátrání po osobách a věcech, řízení o udělení mezinárodní ochrany formou azylu nebo doplňkové ochrany. Tyto úkoly mají ve většině případů následující podobu:

Hraniční kontrola – Hraniční kontrolu provádí policisté inspektorátu na kontrolních stanovištích první linie a v prostorách druhé linie. Na mezinárodních letištích, kde není zřízen inspektorát, se hraniční kontrola provádí v prostorech uvedených v dohodě mezi Ředitelstvím služby a provozovatelem neveřejného či veřejného civilního nebo vojenského mezinárodního letiště o zásadách a postupech při provádění hraniční kontroly, hraniční kontrolu lze ve zvláštních, případech (např. hraniční kontrola hlav států a členů jejich delegací předem úředně neohlášených; hraniční kontrola mezinárodně, politicky, kulturně či jinak pro Českou republiku významných osob; hraniční kontrola zraněné osoby nebo osoby přepravované ve zdravotně či hygienicky karanténním režimu) provést i v jiných místech prostoru mezinárodního letiště. Hraniční kontrola se v zásadě provádí v první linii. Ve druhé linii se provádí, je-li nezbytné prověřit splnění podmínek k překročení vnější hranice. Ve druhé linii se též provádí další úkony spojené s hraniční kontrolou (např. vydání víza, odepření vstupu atp.) nebo jiné úkony k osobě v souvislosti s jejím překročením vnější hranice. Hraniční kontrolu provádí policisté s příslušnou odborností nebo specializací. Kontrolu ve druhé linii provádí zpravidla

policisté inspektorátu se specializací na vyhodnocování cestovních dokladů, na procesní činnosti nebo na analýzu rizik. (PŘ ŘSCP 49/2013)

Ostraha hranic – Ostrahu hranic provádí policisté inspektorátu zpravidla hlídkovou činností, při níž se z hlediska nelegální migrace zaměřují na riziková místa, získávají poznatky a informace významné pro analýzu rizik, odhalují a dokumentují poznatky k protiprávní činnosti, říčemž pozorují migračních toky a osoby s využitím kamerového systému a další speciální techniky (termovize, přístroje pro noční vidění) (PŘ ŘSCP 49/2013)

Analýza rizik – Analýzu rizik provádí určení policisté inspektorátu, kteří vyhodnocují relevantní informace a poznatky o skutečnostech a jevech vztahujících se zejména k ochraně vnějších hranic, ochraně civilního letectví před protiprávními činy, ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti získané vlastní činností nebo od jiných policistů inspektorátu či od jiných subjektů

Vyhodnocování údajů o cestujících – probíhá na základě Rozkazu ředitele Ředitelství služby cizinecké policie č. 47/2012, kterým se upravuje zkušební provoz systému „OBZOR“. Tento slouží pouze pro vnitřní potřebu, tedy jej nebudu dále rozebírat ve veřejně přístupném dokumentu.

Pobytová kontrola a předkontrola – kontrolu provádí policisté inspektorátu v prostoru mezinárodního letiště mimo stanoviště hraniční kontroly, jakož i v tranzitním prostoru mezinárodního letiště; lze ji provádět i v rámci jiných uložených úkolů a to i mimo prostor mezinárodního letiště. Předkontrolu provádí policisté inspektorátu zpravidla určení k výkonu služby ve druhé linii na základě vyhodnocení rizika v souvislosti s nedovoleným přistěhovalectvím nebo vnitřní bezpečností a profilování u výstupu z letadla vnějšího letu nebo na místě mezi výstupem z letadla vnějšího letu a

odbavovacím stanovištěm hraniční kontroly, kde lze předkontrolu účinně provést. (PŘ ŘSCP 49/2013)

3.1.7 Oddělení doprovodu letadel

Policisté zařazení v tomto oddělení, které je zřizováno na základě mezinárodních smluv o civilním letectví zejména jako ochrana před teroristickými útoky, doprovázejí vytipované lety civilních dopravců.

3.1.8 Zařízení pro zajištění cizinců

V roce 2006 převzala Správa uprchlických zařízení MV kompetenci k provozu zařízení pro zajištění cizinců (Záchytných zařízení pro cizince) od Cizinecké policie. Tato zařízení slouží k ubytování osob s cizí státní příslušností, které v zařízení čekají na některý ze způsobů jejich navrácení do domovského státu, popřípadě jiného státu. Zařízení je místo, kde je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí o jeho zajištění. (z.č. 326/1999 Sb., §130) V zařízení dochází ke ztotožňování cizinců, kteří jsou v mnoha případech bez dokladu. Následně se zjišťuje jejich pravá identita a mezitím jim Správa uprchlického zařízení poskytuje stravu, ubytování a další služby, jako například psychologická, právní, sociální pomoc a kulturní a sportovní vyžití. Dohled nad podmínkami a výkonem detence je svěřen do rukou Veřejného ochránce práv. Na území České republiky se nacházejí celkem 3 zařízení detenčního typu pro zajištění cizinců. Tato zařízení nelze chápat jako obdobu věznic. Cizinci se zde mohou volně pohybovat po areálu, avšak nemohou ho opustit a musí dodržovat provozní řád. (z.č. 326/1999 Sb., §136) Konkrétně se jedná o zařízení: Bělá-Jezová, Balková a Vyšní Lhoty. (Správa uprchlických zařízení – co děláme)

Provoz a činnost těchto zařízení nebudu podrobně rozepisovat, práce je cílena na činnost policistů. Policie zde vykonává vnější ostrahu objektu a úkony související s realizací návratu cizince.

Závěr

Shrnutí úlohy Cizinecké policie v migraci není snadným úkolem, já sám i přesto, že jsem ve služebním poměru u Policie České republiky třináct let, jsem netušil, jak rozsáhlé úkoly a povinnosti spočívají na bedrech kolegů z těchto útvarů. Vedení této organizační složky Policie ČR neustále vyhodnocuje aktuální situaci vzhledem k migračním tokům na území ČR v souladu s platnými právními normami ať už obecného charakteru nebo těmi interními pak připravuje opatření s využitím všech svých součástí. Na základě aktuálního vyhodnocení operativní situace v příslušném místě a zhodnocení případných bezpečnostních rizik mohou být realizována schengenská vnitrostátní pátrání, jakožto jedno z hlavních opatření, toto je prováděno především na hlavních silničních komunikacích směřujících od/k státní hranici a na vytipovaných přeshraničních komunikacích lokálního významu (zaměření zejména na tranzitní nelegální migraci), dále pak v objektech a místech s možným výskytem nelegálně se zdržujících cizinců. Kontroly jsou zaměřené nejen na cizí státní příslušníky, ale i na další protiprávní jednání spojené s překračováním státní hranice. Při takovýchto opatřeních je často nasazována speciální technika, např. vozidlo s nainstalovanou termovizí, schengenbus a zařízení pro detekci osob skrytých v dopravních prostředcích (tzv. Heartbeat detector – detektor tlukotu srdce. Mnohdy se s odbory cizinecké policie na tomto typu pátrání podílí pracovníci celní správy, kdy je z hlediska odhalování nelegálních migrantů v úkrytu přínosem mobilní RTG, který je nasazován v rámci pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu. S odbory cizinecké policie spolupracují i další organizační články PČR, např. služba dopravní policie, případně i zahraniční policejní partneři ze sousedních států, a výraznou roli v boji proti nelegální

migraci hraje i činnost specializovaného útvaru ŘSCP – Mobilní jednotky. Policisté provádí i Schengenské vnitrostátní pátrání, které je realizováno také v rámci kontrol mezinárodních vlakových spojů a autobusových linek s cílem odhalit cizince, kteří nedisponují oprávněními pro vstup a pobyt na území ČR. Komerční provozovatelé dopravních služeb hrají výraznou roli v oblasti přepravy osob ze třetích zemí na území Schengenu, přitom dopravce nesmí na území dopravit cizince, který nemá cestovní doklad nebo vízum. I přes zmíněnou zodpovědnost jsou autobusy mezinárodní přepravy často zneužívány nelegálními migranty. Proto policisté OCP velmi často namátkově kontrolují zmíněné autobusové linky.

Úlohu cizinecké policie v migraci na území České republiky tedy lze vnímat dvěma způsoby, jeden z nich je pomocná ruka podávaná cizincům přicházejícím na území republiky nebo těm, kteří zde již pobývají, a formou vydávání povolení, různých dokumentů a odbornou radou s profesionálním a zároveň lidským přístupem. Při ochraně vnitřních a vnějších hranic republiky a Schengenského prostoru policisté také chrání obyvatele České republiky. Větší část úkolů plněných policisty zařazenými v jakémkoliv z organizačních článků spadajících pod cizineckou policii je však represivní. Hlavní úkoly jsou pak vymezeny především v § 164 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Jedná se o úkoly v oblasti pobytové kontroly, pátrání, pobytových agend, dokladů, dokumentace trestné činnosti a jiných protiprávních jednání a ochrany vnitřních hranic při jejich dočasném znovuzavedení. Všechny úkoly cizinecké policie jsou stejně důležité, od těch, které nevyžadují vysokou odbornost, a jsou většinou vykonávány nováčky v těch nejnižších tarifních třídách a hodnostech, jako je hlídková činnost, pobytové kontroly a eskorty, až po ty vyžadující vzdělání a vysokou odbornost, jako je odhalování

organizovaného zločinu, převaděčství, odhalování nelegálních a padělaných dokladů a následné vedení trestního řízení. Úloha cizinecké policie v migraci není jen pomocná ruka, ale i trestající pěst.

Seznam zdrojů

An overview of the migration policies and trends – Czech Republic [cit. 10.3.2022], dostupné z <https://migrationonline.cz/en/an-overview-of-the-migration-policies-and-trends>

Český statistický úřad, Cizinci [cit. 10.3.2022], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>

KUČERA, M. (1994): Populace České republiky 1918–1991. Acta Demographica XII, Česká demografická společnost, Sociologický ústav Akademie věd ČR, Praha.

MVČR ČR, (2021), Slovníček pojmů, [cit. 16.12.2021], dostupné z <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>

MVČR ČR, (2021), Čtvrtletní zpráva o migraci za 2. čtvrtletí 2021, [cit. 16.12.2021], dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zprava-o-migraci-za-2-ctvrtleti-2021.aspx>

MVČR ČR, (2022), Obecně o migraci a azylové politice České republiky, [cit. 22.2.2022], dostupné z <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/obecne-o-migracni-a-azylove-politice-ceske-republiky-obecne-o-migracni-a-azylove-politice-ceske-republiky.aspx>

MVČR ČR, (2022), Obecně o migraci a azylové politice České republiky, [cit. 22.2.2022], dostupné z <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zasady-migracni-strategie.aspx>

MVČR ČR, (2022), Obecně o migraci a azylové politice České republiky, [cit. 22.2.2022], dostupné z <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

MVČR ČR, (2022), Foreign Police and offices for residency, [cit. 22.2.2022], dostupné z <https://www.mvcr.cz/mvcren/article/contacts-alien-police-alien-police.aspx>

MVČR ČR, 2022 Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2020 [cit. 10.3.2022], dostupné z <https://www.mvcr.cz/>

NAVARA, Luděk; ALBRECHT, Josef. Abeceda komunismu. Brno: HOST, 2010. 235 s. ISBN 978-80-7294-340-1. Kapitola E, s. 51–55.

PPP, Pokyn ředitele služby cizinecké policie č. 49/2013 o plnění základních úkolů inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti – čerpáno z IS PČR

Police ČR, (2022), Služba cizinecké policie [cit. 22.2.2022], dostupné z <https://www.policie.cz/sluzba-cizinecke-policie.aspx>

Správa uprchlických zařízení MV ČR, [cit. 10.3.2022], dostupné z <https://www.suz.cz/co-delame/provoz-zarizeni/>,

VACULÍK, Jaroslav. Poválečná reemigrace a usídlování zahraničních krajanů. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 229 s. Masarykova univerzita v Brně. ISBN 80-210-2818-1.

Vangeli, B. Zákon o Policii České republiky. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-543-5. S. 40–45.

Výroční zpráva o činnosti odboru cizinecké policie Krajského ředitelství policie ČR Olomouckého kraje za rok 2019 – čerpáno z IS PČR

ZPPP, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 70/2012 o úkolech odborů cizinecké policie krajských ředitelství Policie České republiky –čerpáno z IS PČR

ZPPP, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 413/2020 o činnosti národního centra pro kontrolu dokladů a o kontrole neregulérních a dalších dokladů – čerpáno z IS PČR

Zákon č. (zákon 326/1999 Sb., o pobytu cizinců ve znění pozdějších předpisů. [cit. 16.12.2021], dostupné z <https://www.mvcr.cz/soubor/uz-326-k-1-5-2011.aspx>

Seznam zkratek

IS PČR	Informační systémy Policie České republiky
OAMP	Odbor azylové a migrační politiky
PPP	Pokyn policejního prezidenta
ŘSCP	Ředitelství služby cizinecké policie
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MZD	Ministerstvo zdravotnictví
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
ZPPP	Závazný pokyn policejního prezidenta

Seznam obrázků, grafů a schémat

Obrázek č. 1 vývoj nelegální migrace

Obrázek č. 2 obvinění odsouzení cizinci

Graf č.1 odhalené nebo pozměněné doklady

Schéma č. 1 struktura OCP KŘP Ol. Kraje

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 počty pobytových kontrol

Tabulka č. 2 počet jednotlivých úkonů

Tabulka č. 3 srovnání z oddělení dokumentace